

REVISTA PRESEI

BULETIN SĂPTĂMÂNAL AL DIRECȚIUNII PRESEI ȘI INFORMAȚIILOR
DIN MINISTERUL AFACERILOR STRĂINE

Nr. 16.

Joi, 23 Aprilie 1936

S U M A R :

I. PRESA STRĂINĂ DESPRE ROMÂNIA

	Pag.		Pag.
a) POLITICA EXTERNA :		c) ECONOMIE ȘI FINANȚE :	
Presa franceză	326	Presa germană	326
b) CULTURĂ ȘI ARTĂ :		„ franceză	327
Presa polonă	326	d) DIVERSE :	
„ franceză	326	Presa iugoslavă	327
„ italiană	326	„ italiană	327
„ spaniolă	326	„ belgiană	327
„ mexicană	326	„ evreiască din străinătate	327
„ cehoslovacă	326		

II. CONFLICTUL ITALO-ABISINIAN ȘI SANȚIUNILE

	Pag.
Presa italiană	328
„ franceză	328
„ engleză	331
„ germană	333
„ polonă	335
„ iugoslavă	335

III. DUPĂ DENUNȚAREA TRATATULUI DELA LOCARNO

Presa germană	335
„ franceză	336
„ engleză	336
„ sovietică	336

IV. INTRODUCEREA SERVICIULUI MILITAR IN AUSTRIA

Presa iugoslavă	337
„ polonă	337

V. VIZITA LUI SIR AUSTEN CHAMBERLAIN

Presa engleză	338
„ elvețiană	338
„ iugoslavă	338

VI. PROBLEME EUROPENE

Originile Micii Înțelegeri	338
Conferința Statelor Baltice	339
Relațiile dintre Grecia și Bulgaria	339
Raporturile polono-maghiare	339
Chestiunea basinului Dunării	339

PRESA STRĂINĂ DESPRE ROMÂNIA

POLITICA EXTERNĂ

Presa franceză.

In numărul din 18 Aprilie, sub titlul „Mica Inelegere și situația europeană“, L'ORDRE publică scrisoarea pe care i-a adresat-o d. Grigore Filipescu.

Ziarul face următoarea introducere:

„Cedăm astăzi cuvântul senatorului român Grigore Filipescu, directorul ziarului *Epoca*, fiul marelui om de Stat Nicolae Filipescu, despre care Robert de Flers spune că „iubea Franța aproape tot atât cât și România“. Amicul și corespondentul nostru ne explică, mai bine decât am pute-o face noi, situația exactă a României și a Micii Înțelegeri în raport cu un eventual conflict anglo-italian și cu o eventuală ruptură anglo-franceză. Cuvintele rele au un grav răsunet; am dori ca ele să aibă un prelungit ecou în țara noastră“.

După aceste rânduri, L'ORDRE reproduce scrisoarea d-lui Grigore Filipescu al cărei cuprins a apărut în esență și în ziarele românești.

personalități și membrii Academiei de Istorie din Capitala Spaniei, unde ministrul plenipotențiar al României a ținut o conferință intitulată: „România pitorească“.

Presa mexicană.

Sub titlul „Determinismul și libertatea“, ziarul EL UNIVERSAL publică un lung articol semnat de d. dr. Drăghicescu, ministrul României în Mexico.

Presa cehoslovacă.

NARODNI POLITICA din Praga publică o fotografie, reprezentând pe abatele Zavoral înconjurat de delegația română, împreună cu corul școlii „Elena Doumna“ din București care a participat la congresul internațional al societăților filarmonice din capitala Cehoslovaciei.

Ziarul POZOR din Olomouc, sub titlul „Socolii la Nădrag, în România“, anunță proiectul societății naționale de educație fizică cehă „Socolii“ de a vizita Timișoara, precum și uzinele din Nădrag.

CULTURĂ ȘI ARTĂ

Presa polonă.

KURJER POZNANSKI se ocupă în numărul său din 8 Aprilie de biografia lui Mihail Eminescu, scrisă și publicată de d. Cezar Petrescu, sub titlul „Luceafărul“.

Menționând că Eminescu ar fi probabil de origine polonă și publicând câteva episoade din viața tânărului Eminescu, ziarul scrie despre opera d-lui Cezar Petrescu următoarele:

„Alături de mari valori artistice, „Luceafărul“ posedă și o apreciabilă valoare instructivă, căci redă, într'un mod real, viața culturală și politică a epocii, pe fondul căreia crește și se dezvoltă eroul, descris de Cezar Petrescu cu o mare discreție, cu un cult adânc și cu un realism rezervat. „Luceafărul“ este după „Intinericul“ cea mai bună operă a d-lui Cezar Petrescu“

Presa franceză.

LA RÉPUBLIQUE din 18 Aprilie publică sub semnătura d-nei Hélène Jourdan-Morhange un articol intitulat „Note asupra lui Enescu“ în care își exprimă impresiile sale în urma auditei operei „Oedipe“ a compatriotului nostru, aducându-i cele mai elogioase aprecieri atât ca violonist, ca pianist, ca șef de orchestră cât și ca compozitor.

„Oedipe“, *serie d-na Jourdan-Morhange, este într'adevăr „opera“ lui Enescu, căci găsim în ea toate calitățile marelui simfonist, desvoltate de credința pe care i-a inspirat-o tragedia antică“.*

Presa italiană.

Ziarul SERA din Milano anunță că Congresul medical mondial al Fundațiunii Rockefeller, pentru anul 1936, va avea loc în cursul acestui an la Iași.

Presa spaniolă.

Cotidianul A. B. C. din Madrid publică fotografia d-lui ministru I. Th. Florescu înconjurat de diferite

ECONOMIE ȘI FINANȚE

Presa germană.

FRANKFURTER ZEITUNG din 21 Aprilie publică în pagina economică o corespondență din București, intitulată: „Se lichidează o veche socoteală germano-română, cu subtitlul „Un acord cu căile ferate române asupra furniturilor tehnice germane de reparații“.

„Parlamentul român a lichidat de curând un diferend dintre un grup de furnisori germani și Statul Român, care târăgăna din timpul moratoriului Hoover. Până la sfârșitul plăților de reparații unele industrii germane furnisau României, mai cu seamă căilor ferate române în contul reparațiilor. Unii furnisori și anume: Otto Wolff, Fr. Crupp, Uzinele Vöngel, Mannheim și uzinele de semnale feroviare Berlin, executaseră asemenea furnituri prin anticipație la data termenului moratoriului Hoover. După declararea moratoriului, din motive de principiu chiar, Statul German nu mai putea socoti ca până acum aceste furnituri, România însă refuză să plătească ulterior în monedă furniturile pe care le comandase în contul reparațiilor. La toate negocierile economice germano-române de atunci încoace s'a vorbit de acest capitol critic care se urea la 28 mill. mărci germane (R. M.) fără să se poată ajunge la un acord, dar fără a se lăsa să se ajungă la o ruptură din cauza aceasta.

„Firmele interesate au format în 1935 o reprezentanță sub conducerea firmei Otto Wolff și au căzut de acord cu Statul Român. În loc să li se plătească în bani, vor fi achitate prin rente neconvertibile de 4½%, amortizabile în 16 ani. Astfel Statul Român a intervenit între furnisorii germani și căile ferate române, într'u hotărât cu acestea ca emisiunea să se calculeze în contul datoriilor de transport ale acestora.

„Creditorii germani au făcut astfel jertfe importante; ei nu capătă decât hârtii în valoare de 280 mill. lei (circa 7 mill. R. M.) și acestea trebuie să le accepte la valoarea nominală deși rentele românești stau foarte tare sub paritate. Comparativ notăm că renta de 5 la sută dela 1922 cotează în București 40 la sută. Se bucură însă de avan-

tajul că au transferabile cupoanele de jumătate de an, dar numai în mărci germane și numai în Germania. Sumele de lei care rezultă din amortizările cupoanelor bi-annuale sau din întrebuițarea rentelor în România înainte de termen nu pot fi întrebuițate decât pentru plata mărfurilor sau a prestărilor de serviciu, precum și a oricăror plăți înăuntrul României.

„Rămâne de văzut dacă se va face uz de această ultimă posibilitate. Transferarea acestor sume în forma mărfurilor de export în străinătate ar putea pricinui noi pagube, după circumstanțe, de oarece nivelul prețurilor interne în România la toate mărfurile de export e peste paritatea de export. În cazul când una din suscitările firme germane nu vor să suporte mai departe această pierdere, se au în vedere transacții, ca de pildă acordări de credit sau investițiuni în felul cum au intervenit între „Gutehoffnungshütte“ și „R. I. M. N. A.“.

„În afară de valoarea pur comercială a acestei transacții — anume că se lichidează parțial o creanță rămasă fără dobândă, blocată de mulți ani — după aranjarea acestei chestiuni devine iar posibil firmelor germane de a furnisa din nou căilor ferate române.

*

„Din punctul de vedere german, desigur că rămâne nesatisfăcător faptul că dintr'o creanță de 28 mill. nu s'a putut salva decât o mică fracțiune de circa 3—4 mill. Consorțiul german firește că s'a pus în legătură cu oficiile de Stat germane, înainte de încheierea acordului. Pierderile se repartizează însă la o serie de firme mari care contau desigur de ani de zile cu necesitatea de a preseri cea mai mare parte a acestor creanțe.

„Prin urmare, se poate primi interpretarea că în cadrul lichidării generale a crizei s'au dispus de mult de contabilizările sau rectificările necesare acesteia“.

Presa franceză.

Ziarul L'ACTION AGRICOLE se ocupă de noul acord comercial dintre Franța și România.

După ce reproduce pasajele principale din comunicatul publicat de ministrul de comerț al Franței, în legătură cu acest acord, ziarul arată că s'au acordat României contingente suplimentare pentru exportul produselor ei agricole în Franța, subliniind însă că aceste favoruri acordate țării noastre „nu vor aduce nicio turburare economiei naționale franceze și cu deosebire intereselor ei agricole“.

JOURNAL DE COMMERCE din 9 Aprilie publică pe larg instrucțiile date organelor fiscale de Ministerul de Finanțe Român, pentru impunerea societăților străine.

DIVERSE

Presa iugoslavă.

Ziarele iugoslave din 20 Aprilie semnaleză trecerea prin Belgrad a d-lui Franasovici, ministrul român al comunicațiilor, care a profitat de această vizită spre a întâlni pe d. Spaho, ministrul comunicațiilor în guvernul iugoslav.

În legătură cu această întrevvedere, ministrul român a declarat unui redactor al ziarului VREME că a discutat cu colegul său iugoslav chestiunea podului peste Dunăre.

„D. Spaho, a declarat d. Franasovici a acceptat invitația de a veni la București în fruntea delegației iugoslave, care trebuie să participe la o ultimă conferință, în

cursul căreia va fi luată hotărârea definitivă cu privire la construirea podului. Până acum experții celor două țări au examinat proiectele, atât din punct de vedere tehnic, cât și financiar și militar.

„În cursul conferinței ce se va ține la 10 Mai vom lua hotărârea privitoare la punctul unde va trebui să fie construit podul. D. ministru Franasovici a adăugat că speră ca această chestiune să intre în faza finală.

„D-sa a subliniat de asemenea că a invitat pe d. Spaho pentru data de 10 Mai, deoarece ea coincide nu numai cu serbarea națională română, ci și cu deschiderea unei mari expoziții în care Iugoslavia are un pavilion pentru turism. Cu acel prilej capitala României va primi vizita unor oaspeți iluștri printre care și mareșalul Franchet d'Esperey“.

Presa italiană.

Ziarele L'AMBROSIANO și IL POPOLO D'ITALIA din Milano, sub titlul „Intellectualii români, oaspeți ai orașului nostru“, anunță sosirea la Milano a unui grup de „șaiseci de români, printre care sunt și eminente personalități culturale, precum și reprezentanți ai presei“.

Presa belgiană.

Revista LE LIÈGE MÉDICAL din 1 Aprilie, privitor la admiterea diplomelor străine în România, scrie:

„Între 1924 și 1934, aproximativ 1.261 de medici diplomați în străinătate au fost autorizați să practice în România.

„Doctorul Petre Stroescu, la întrunirea anuală a Asociației naționale a medicilor, s'a ridicat în contra acestei stări de fapt.

„În numele Asociației, doctorul Stroescu a declarat că ar fi bine să se ia măsuri urgente în contra acestui lucru; el a propus ca toți medicii care n'ar putea produce diplome originale românești într'un termen dat, să fie refuzați de a practica în România.

„Doctorul Danica a propus ca guvernul să fixeze dinainte proporția medicilor pentru fiecare din rasele ce locuiesc România și să nu se mai tolereze diplome străine“.

Presa evreiască din străinătate.

Cotidianul evreesc DER MOMENT din Varșovia, cu data de 20 Aprilie, comentând înființarea consiliului central evreesc pentru apărarea drepturilor cetățenești ale evreilor din România, scrie următoarele:

„Este adevărat că numărul evreilor din România nu trece de un milion de suflete și constă din diferite elemente care au intrat în țară prin cucerirea provinciilor alipite României. Există mari deosebiri între evreii din Transilvania, de pildă, și cei din Vechiul-Regat; pe când cei dintâi s'au simțit până la sfârșitul războiului adevărați maghiari, evreii din Vechiul-Regat au intrat după emanciparea lor în cetatea românească și se simt români. Numai în Basarabia și Bucovina evreii pretind naționalitate proprie ca o minoritate.

„Totuși în urma prigonirilor antisemite deoparte și propagandei sioniste de altă parte, s'a cristalizat o mișcare pentru formarea unui front mic al populațiunii evree pentru apărarea drepturilor lor, văzând că tendințele de asimilare și de apropiere de nația dominantă au dat greș.

„Astfel s'a înjghebat acest Consiliu central care unește partidul evreesc cu uniunea evreilor români pentru apărarea drepturilor omenești și naționale, între clipa când pământul se elatină sub piciaștele fraților noștri din România“.

CONFLICTUL ITALO-ABISINIAN ȘI SANCTIUNILE

Presă italiană.

Toate ziarele din 16 Aprilie comentează ocuparea localității Dessie de trupele italiene.

NAZIONE relevă că asperitățile terenului, diferitele curse, cum și greutățile învinse de trupele italiene, întrec toate speranțele celor mai optimiste prevederi.

„Ocuparea orașului Dessie, scrie ziarul, constituie ceva neprevăzut și fantastic și dă cel mai mare avânt irezistibilei înaintări italiene. Ea poartă pecetia unei poezii superioare și este o legendară și glorioasă acțiune“.

Ziarul termină arătând că intrarea italienilor la Dessie înseamnă cucerirea drumului către Addis Abeba.

GIORNALE d'ITALIA se dedă la o violentă polemică cu ziarul TIMES, care a afirmat că Italia înseamnă din ce în ce mai puțin ca influență asupra chestiunilor europene din cauza sforțării războinice pe care este obligată să o depună în Africa orientală.

GIORNALE d'ITALIA atribuie acest articol din TIMES intenției de a menține opinia publică engleză în iluzia și zadarnica speranță a succesului, cu atât mai mult, cu cât publicul englez nu mai știe exact de 6 luni ceea ce se petrece în Italia și în lume.

Ziarul italian afirmă că Anglia ar voi să se elibereze de influența Italiei în Europa, pentru ca în modul acesta să rămână arbitru între Germania și Franța și în consecință să fie adevărata stăpânitoare a continentului.

„Iată pentru ce, continuă GIORNALE d'ITALIA, Marea Britanie folosește și abuzează de politica Societății Națiunilor. Dar tot pentru același lucru, Italia cere o rezolvire radicală și definitivă a conflictului italo-abisinian, deoarece această soluție va spori la maximum posibilitățile Italiei de a acționa în Europa. Marea Britanie s'a înșelat în ce privește Italia atunci când a agitat sperietoarea cu flota britanică în Mediterana, cu blocul sancționist și când a înarmat hoardele abisiniene.

„Ultimele evenimente din Europa au arătat importanța întregă a acțiunii Italiei în chestiunile europene și prestigiul de care ea se bucură, în timp ce trupele sale continuă să culegă victorii în Africa orientală“.

In concluzie, GIORNALE d'ITALIA afirmă că Marea Britanie nu colaborează cu Societatea Națiunilor, ci o domină și că ea nu lucrează pentru pace, ci pentru războiu.

In numărul din 17 Aprilie IL LAVORO FASCISTA publică un articol în care se ocupă de atitudinea Mării Britanii în conflictul italo-abisinian dela început și până acum.

Ziarul afirmă că la început presa engleză căuta să convingă pe italieni de inutilitatea unei expediții în Africa, spunând că Abisinia este complet lipsită de materii prime, deci Italia nu ar avea cu ce să se despăgubească de cheltuielile făcute.

Văzând însă hotărârea Italiei de a continua acțiunea ei, presa engleză începu să arate Italiei dificultățile aproape imposibile de trecut ale unei campanii în Africa, dificultăți cauzate de clima și terenul Africii.

„Față de victoriile italiene în Africa, atitudinea Angliei devine amenințătoare, căutând prin orice mijloc să intimideze Italia, care fiind însă convinsă de dreptul său, nu ia în seamă nimic și își continuă drumul său victorios“, declară în concluzie IL LAVORO FASCISTA.

In numărul din 18 Aprilie, GAZETTA DEL POPOLO scrie:

„Frontul Statelor sancționiste este gata să se prăbușească, deoarece povara sancțiunilor s'a resimțit mai mult în Statele sancționiste decât în Italia. Aceasta slăbește și Societatea Națiunilor.

„Din punct de vedere militar, încheie ziarul, există pentru Italia perspectiva unei victorii desăvârșite, care până în câteva săptămâni își va putea găsi încununarea prin ocuparea Adiss Abebei“.

LA STAMPA din 18 Aprilie scrie că se începe a șasea lună a asediului economic.

„Au trecut cinci luni de când 52 națiuni s'au aliat cu un popor barbar pentru a apăra interesele engleze.

„Cei 50 de aliați dela Geneva au făcut însă socoteli fără să cunoască puterea poporului italian.

„In urma victoriilor din Africa, partida adversă este convinsă că a pierdut jocul. Frontul sancționist slăbește și se fărâmițează“, încheie ziarul.

IL GIORNALE d'ITALIA din 18 Aprilie, publică sub semnătura d-lui Gayda un articol în care scrie:

„Astăzi se sărbătorește încheierea lunii a cincea de sancțiuni și totodată victoria italiană și înfrângerea sancțiunilor.

„Toate ajutoarele date Negusului nu au putut să-l scape dela dezastrul complet.

„Blocul de granit din jurul Ducelui a învins sancțiunile a reputat victorii în Africa și în Europa.

„Europa pierde în fiecare an influența sa asupra lumii. Asia dominată de Japonia duce o politică care o separă din ce în ce mai mult de Europa și tot astfel și America.

„Italia însă privește cu seninătate viitorul său“.

Presă franceză.

Interesul ziarelor franceze din 16 Aprilie este concentrat îndeosebi asupra negocierilor care vor urma zilele acestea la Geneva. In general presa crede că comitetul de 13 se află într'un impas.

PETIT PARISIEN formulează astfel dorința majorității ziarelor: „In așteptarea evoluției crizei, atât de contrarie a armoniei lumii, nu putem decât să dorim în mod arzător a nu vedea Marea Britanie perseverând față de Italia, într'o atitudine de rigoare, care ar fi în opoziție manifestă cu spiritul de conciliațiune de care crede că trebuie să facă dovadă față de Reich.

După ceea ce se spune la Foreign Office, scrie LE JOURNAL: „Englezii nu ar fi departe de gândul de a lăsa totul în suspensie până după alegerile franceze. Tactica lor pare a fi a nu lua nicio inițiativă izolată și, îndeosebi, a căuta să arunce asupra altora răspunderea în succesului acțiunii de constrângere. Sperăm, că diriguitorii francezi nu vor apărea ca răspunzători, căci dovada contrarie a fost făcută, iar Anglia a refuzat a lua orice sancțiuni împotriva Germaniei“.

PETIT JOURNAL scrie: „Pentru guvernul englez apare necesar să ascundă faptul că s'a derobat în fața denunțării Tratatului din Locarno, procurându-și un alibi din partea Franței. Dacă Marea Britanie, spun englezii, nu a aplicat rigorile pactului față de Reich, aceasta se datorește faptului că Franța a torpilat sistemul colec-

tiv, făcând jocul Italiei. Spre a nu se preta acestei manevre, guvernul francez încearcă să scape din dilema în care încearcă a-l pune englezii. Franța cere Angliei să se pronunțe clar la Geneva, pentru ca Franța să aibă întreaga libertate de apreciere“.

In numărul din 16 Aprilie L'OEUVRE crede a ști că d. Mussolini ar fi dat delegaților italieni din Geneva instrucțiuni pentru a târăgăna negocierile, astfel, ca victoria italiană să poată fi încununată prin cucerirea Addis-Abebei, care este așteptată între 20 și 30 Aprilie. „In același timp armata italiană de pe frontul de Sud va porni un atac puternic spre a distruge resturile armatei abisiniene care se mai află între cele două fronturi.

„După aceasta d. Mussolini va declara războiul terminat și va cere puterilor ridicarea sancțiunilor. In cazul când Anglia și Franța nu ar consimți la aceasta, d. Mussolini, contrar regulilor internaționale de drept, va anexa pur și simplu întreaga Abisinie. Prin această măsură, piața abisiniană va fi închisă pentru toate puterile, inclusiv Franța și Anglia, rămânând deschisă numai Italiei.

„Dacă însă, Franța și Anglia, ar consimți la ridicarea sancțiunilor, d. Mussolini va fi gata să adopte față de Abisinia raporturi asemănătoare celor dintre Franța și Maroc. In acest caz piața abisiniană va rămâne deschisă tuturor puterilor.

Ziarul LE MATIN scrie: „Intreaga politică engleză, constă în a face ca Franța să apară răspunzătoare pentru eșecul procedurii din Geneva. Franța nu va urma Marea Britanie pe această cale plină de primejdii. Londra va fi aceea care va trebui să ia răspunderea și să propună comitetului de 18 agravarea sancțiunilor. Franța își va rezerva atunci libertatea de apreciere“.

In editorialul din 16 Aprilie LE TEMPS scrie între altele:

„Precum am subliniat adeseaori, primejdia este mai mică în Africa Orientală decât în Europa, unde Germania a știut să tragă cele mai mari foloase pentru politica ei particulară din conflictul etiopian. Ea nu va lipsi de a exploata peste măsură eventualitatea unei crize italo-britanice în Mediterană.

„Această perspectivă trebuie alungată cu orice preț. Iată cum MORNING POST pune datele problemei pe care Anglia trebuie să o rezolve: Este oare gata poporul englez de a lua inițiativa unui războiu contra Italiei, riscând astfel de a crea o situație profitabilă Germaniei?“

„Dacă răspunsul este afirmativ, guvernul, la rândul său, trebuie să aibă curajul de a adopta această politică.

„In caz contrariu, trebuie să înceteze actele de provocare la Geneva și aiurea“.

JOURNAL DES DÉBATS, cu aceeași dată, examinând sub semnătura d-lui Bernus, situația diplomatică în ajunul întrunirii comitetului de 13, scrie:

„Este evident că Italia, pe măsură ce timpul trece, va deveni și mai intransigentă. Există poate, unii englezi, dispuși a admite ideea cu totul absurdă a unui războiu, eventual, între Marea Britanie și Italia, dar, ei sunt puțin numeroși. Guvernul britanic însă, nu se va expune unei asemenea aventuri.

„In comentul de față, singurul țel care se propune nouă, este de a pune capăt cât mai repede războiului italo-etiopian, țel care nu poate fi atins, dacă nu se renunță la o metodă care nu a dat și nu putea da rezultate efective.

„Delegații noștri nu pot spune sau face orice, de natură a prelungi și a agrava o stare de lucruri îngrijorătoare.

„Vom avea de altfel în curând ocazia de a ne explica asupra chestiunii atât de grave a relațiilor franco-britanice.

„Se poate spune astăzi că acordul între cele două țări poate deveni imposibil, dacă continuă a se întemeia pe o concepție cu totul falsă a politicii generale“.

Referindu-se la întrunirea comitetului de 13, L'ECHO DE PARIS din 17 Aprilie, sub titlul „Franța privește către Rhin și Anglia către Nil“, publică un articol în care arată că:

„Jocul de basculă ce rezultă din acest fapt nu e pe punctul de a lua sfârșit, dar tactica delegației franceze va consista în a echilibra ambele talere ale balanței.

„Anglia, se întreabă ziarul, este oare pe punctul, propunând sancțiuni militare în contra Italiei, să transpore în Europa războiul care se termină în Africa? S'o spună clar. Franța va socoti atunci ce are de făcut. Nu pot exista două măsuri. Suntem în drept să spunem Marelui Britanii: Ești gata să mergi împotriva Reichului dacă Germania construiește fortificații în Rhenania, adică dacă își prepară egemonia în Europa, sau dacă absoarbe într'o bună zi Austria, sau dacă atacă Cehoslovacia? Se poate ca după aceste întrebări limpede formulate, tocmăi noi să fim aceia care să ne vedem desprinși din încurcătura africană“.

Ziarele franceze din 18 Aprilie își exprimă în general satisfacția pentru modul în care s'au desfășurat debaterile dela Geneva, în legătură cu sforțările de conciliere italo-abisinian. Presa relevă eșecul acestor străduințe, însă este mulțumită — deși pentru motive diferite — de soluția convocării Consiliului Societății Națiunilor, subliniind că această soluție de compromis a fost posibilă grație acordului stabilit între delegațiile franceză și engleză.

„Soluțiunea aceasta de compromis, scrie PETIT PARISIEN, va permite să se câștige timp. Astfel este eliminată, grație colaborării active anglo-franceze, reductabila eventualitate a restaurării imediate a comitetului de 18“.

Ziarul adaugă că elementele hotărârii luate de comitetul de 13 au fost fixate în cursul dimineații de d-nii Eden și Boncour.

„Deși din motive diferite, o înțelegere desăvârșită între vederile franceze și cele engleze a fost stabilită, iar acordul constituie incontestabil principalul succes al zilei“.

Ziarul LE MATIN scrie:

„Comitetul de 18 nu a fost convocat. Nu vor fi deci sancțiuni noi. Politica bunului simț pare a triumfa, dar aceasta nu a fost ușor“.

„Totul va rămâne deci neschimbat timp de trei săptămâni scrie ECHO DE PARIS sub semnătura d-lui Pertinax. D. Eden a înțeles că nu poate pune guvernul francez în fața unei hotărâri capitale în ajunul alegerilor“.

Ziarul arată că în afară de condițiile italiene pentru începerea negocierilor consemnate în documentul oficial, mai sunt și condiții prealabile enumerate de d. Aloisi în mod oral, și anume:

1. Predarea armatei abisiniene.
2. Destituirea Negusului.
3. Ocuparea Addis-Abebei, și
4. Supravegherea specială a liniei franceze de cale ferată Djibuti-Addis-Abeba.

LA RÉPUBLIQUE după ce constată că Anglia și Italia rămân pe pozițiile lor, scrie:

„Admitem că Anglia poate considera că pericolul pentru ea este mai mare în Etiopia decât pe Rhin, dar totuși ar fi inadmisibil ca pentru a scăpa de un pericol, de altfel ipotetic, ea să arunce Europa în convulsii. Căci Anschluss-ul înseamnă războiul, dar nu numai războiul cu Austria, ci războiul cu Praga, deci cu Mica Înțelegere. Italia ar intra în joc, poate chiar și Franța. În tot cazul, trebuie s'o repetăm că un războiu european să poată ieși din această situație ar fi absurditatea cea mai criminală. Ar fi tot atât de absurd ca conflictul actual, oricât ar fi de diplomatic, dar agravat deja prin consecințele economice, să se prelungească și mai mult“.

L'INTRANSIGEANT se întreabă ce se va întâmpla dacă politica sancționistă preconizată de d. Eden va triumfa până în urmă.

„Se va întâmpla că Italia mândră de succesele sale va ridica mânia și astfel ipoteza unui războiu anglo-italian nu va mai pare absurdă.

„La rândul său, d. Hitler nu va lăsa să treacă un prilej atât de fericit pentru a enceri dintr'odată tot ceea ce râvnește. Iată pe ce cale ne conduc doctrinarii, încheie ziarul.

In LE JOURNAL, d. Saint Brice scrie: „Eșecul conciliațiunii a trebuit să fie înregistrat, dar aceasta s'a putut face, lăsându-se sancțiunile în umbră. Temporizarea nu s'a putut însă obține decât cu mari eforturi“.

L'OEUVRE scrie: „D. Paul Boncour a convins pe d. Eden și astfel relațiile franco-britanice ies întărite din această încercare“.

Ziarul LE FIGARO subliniază și el destinderea franco-britanică: „Este de dorit ca destinderea să continue, îndeosebi luni. Nu s'ar putea înțelege ca d. Eden să se arate prea sever față de conflictul abisinian, atunci când guvernul său se arată destul de larg față de problema rhenană“.

Ziarul socialist LE POPULAIRE constată că s'a înregistrat oficial eșecul de conciliațiune, ceea ce trebuie să ducă la sancțiuni care să înfrângă Italia. „Astfel a luat sfârșit încercarea de conciliațiune în baza căreia Italia a scăpat de sancțiunile petrolifere. Sancțiunile nu au murit, așa cum ar voi să insinueze unii adepți ai d-lui Mussolini“.

Ziarele din 19 Aprilie constată cu satisfacție că impresia de destindere se menține la Geneva.

PETIT PARISIEN scrie: „Un spirit de conciliațiune și de temporizare s'a manifestat după acordul intervenit între d. Eden și Paul Boncour. În aceste condițiuni se poate aștepta fără îngrijorare reuniunea Consiliului Societății Națiunilor care va lua probabil sfârșit luni seara. Schimbarea rațională a atitudinii Societății Națiunilor nu constituie un faliment, cum ar voi unii s'o proclame, ci o redresare salutară, care va permite fără îndoială Societății Națiunilor să se achite cu mai multă eficacitate de îndatoririle ei. De altfel mai există domenii și mai primejdioase în care Societatea Națiunilor va avea să-și spună cuvântul.

„Se pretinde, scrie LE MATIN, că în sesiunea sa din Mai, Consiliul va relua studiul diferendului italo-abisinian și că va lua din nou în considerare chestiunea sancțiunilor. Această afirmație este pur și simplu ridiculă. Nimeni nu va lua asupra sa să readucă în desbateri o

chestiune care poate fi considerată ca înmormântată și care până acum nu a făcut decât să creeze dificultăți lumii întregi. Se crede deci că totul va fi sfârșit la Geneva până luni seara și că delegații se vor despărți melancolic după ce vor fi constatată carența Societății Națiunilor în toată această chestiune“.

L'OEUVRE scrie: „Sâmbăta calmă de ieri dela Geneva s'a desfășurat într'o atmosferă de destindere franco-britanică. D. Eden a obținut din partea d-lui Baldwin toate asignările necesare. D. Baldwin susține pe ministrul său al afacerilor străine în inițiativa pe care a luat-o de a ceda argumentelor franceze, cel puțin până la noi ordine. Azeziunea d-lui Baldwin la politica d-lui Eden a fost de altfel confirmată în public prin discursul rostit la Worcester“.

Ziarul EXCELSIOR înregistrează și el destinderea franco-britanică și își exprimă dorința să se ajungă din nou cât mai repede la o înțelegere durabilă. În legătură cu discursul d-lui Baldwin ziarul scrie: „Ar fi de dorit să existe o balanță mai egală între infrațiunile italiene în Africa și infrațiunile germane interesând Europa. Anglia este oare mai mult imperială decât continentală? Răspunsul pe care guvernul englez îl va da acestei întrebări va hotărî de soarta Societății Națiunilor“.

JOURNAL DES DÉBATS scrie următoarele:

„De 15 ani începe, Anglia a condus, în practică, Societatea Națiunilor. Cum a înțeles Anglia rolul ei în cursul acestei perioade? În toate împrejurările în care Societatea Națiunilor ar fi putut să îndeplinească misiunea ei de apărătoare a tratatelor, Anglia a intervenit interzicându-i orice acțiune efectivă.

„Rezultatul a fost că Germania a făcut tot ce a voit fără ca Societatea Națiunilor să se împotrivescă.

„În mod brusc, acum câteva luni, Anglia a pretins mobilizarea Societății Națiunilor contra Italiei.

„Suntem partizanii convinși ai înțelegerii franco-britanice. Și socotim că această amicizie ne îngăduie de a vorbi cu sinceritate. Anglia a săvârșit în acea zi o mare greșală morală. Ea ar fi fost în drept să procedeze cum a făcut, dacă în toate împrejurările s'ar fi arătat riguroasă în aplicarea justiției internaționale. Dar de oarece a permis ca principiile să fie încăleate, nu mai avea calitatea de a le invoca. Marea Britanie dădea impresia de a acționa sub îndobolul unor sentimente personale. Ea nu înceta de a proclama că era vorba de un conflict între Geneva și Italia.

„Totuși lumea întregă își dădea seama că se află mai exact în prezența unui conflict italo-britanic. Și ce să mai spunem de inegalitatea recentă a tratamentului englez între afacerea etiopiană și cea rhenană, când aceasta din urmă primejduiește viitorul Europei? Înainte de a ne învinui, Anglia ar trebui să procedeze la un examen de conștiință“.

Sub titlul „Falimentul dela Geneva“, L'INTRANSIGEANT scrie:

„Ne va fi permis să spunem că Liga Națiunilor și-a mărturisit neputința. Ea n'a putut nici să împiedece un războiu, nici să impue pacea. Ea n'a putut nici măcar să opereze o conciliere. De ce? Petrucă totul s'a schimbat dela 7 Martie, zi în care Hitler a rupt, fără sancțiuni, în contra ei, un tratat.

„Dar de oarece acest sistem nu se aplică în mod imparțial tuturor, de oarece chiar acei care erau cei mai îndârjiți să pedepsească Italia, au refuzat să pedepsească Germania, orice încredere și orice bună credință a dis-

părut. Insași Mica Înțelegere și Rusia au cedat ceva din poziția lor doctrinală. Ele știu foarte bine că pericolul e pe Rhin, iar nu pe Nil“.

Ziarele din 20 Aprilie continuă să se ocupe de discuțiile dela Geneva în jurul conflictului italo-abisinian.

„Anglia și Franța trebuie să evite orice disonanță, scrie LE JOURNAL, sub semnătura d-lui Saint Brice. Se așteaptă cu o deosebită curiozitate declarația italiană. Este probabil că delegația italiană va sublinia că nu s'a ținut seama de plângerile Italiei și va constata că s'a greșit atunci când Abisinia a fost admisă în Societatea Națiunilor“.

LE MATIN scrie: A circulat svonul că expozeul de azi al d-lui Aloisi va evoca articolul 19 al pactului, care prevede modificarea tratatelor. Svonul acesta este neîntețmeiat“.

PETIT JOURNAL prevede că d. Aloisi va confirma oferta de a începe grabnic conversații directe cu Abisinia. „Se crede că d-sa va reînvi declarația că Italia este gata să reia cu Societatea Națiunilor o colaborare care să corespundă situației generale. Ceea ce se știe din declarațiile franceză și engleză, este că d-nii Eden și Boncour au hotărât să se concerteze și să dea, prin concordanța tezelor lor, o nouă dovadă, foarte sensibilă, a îmbunătățirii relațiilor franco-engleze. Sâmbătă se vorbea de un gentlemen agreement intervenit între d-nii Boncour și Eden. Azi vom asista la o manifestație de solidaritate“.

EXCELSIOR scrie că înțelegerea dintre d-nii Eden și Boncour ar fi rezultatul unor conțdesii reciproce spre a nu complica o situație primejdioasă pentru Geneva. D. Eden ar fi obținut ca:

1. Franța să nu cedeze unei nemulțumiri susceptibile de a atrage retragerea ei din Societatea Națiunilor.

2. Franța să nu denunțe sancțiunile în vigoare și să continue a afirma fidelitatea ei la principiile pactului.

3. Franța să accepte pentru Rhenania o temporizare care să permită Angliei să negocieze cu Germania în vederea unei examinări simultane a planului de pace german, planului francez și eventual a unui plan transacțional englez.

D. Boncour ar fi obținut la rândul său ca:

1. Sancțiunile să nu fie agravate.

2. Anglia să țină o balanță egală în problemele abisiniană și rhenană, spre a nu încuraja Germania la noi înfracțiuni ale tratatelor și spre a nu descuraja Italia în vederea reluării colaborării pentru Locarno și Geneva și pentru organizarea securității dunărene.

3. Ca Parisul și Londra să colaboreze într'un mod mai încrezător la o soluție a conflictului abisinian localizat și readus la proporții coloniale, spre a nu se crea un precedent defavorabil pentru Societatea Națiunilor.

Presa engleză.

După un timp de ușoare oscilări, ziarele din Anglia revin la opinia pe care au susținut-o din capul locului: organele laburiste și liberale cerând cu insistență aplicarea unor sancțiuni cât mai drastice contra Italiei; iar cele conservatoare scoțând în evidență imposibilitatea de a le aplica, decât numai cu sprijinul colectiv al altor State. DAILY MAIL continuă campania contra Ligii Națiunilor.

TIMES din 15 Aprilie scrie în articolul de fond că la Geneva se face un nău efort cu oarecare nădejde de reușită pentru a începe tratative de pace între Italia și Abi-

sinia și arată care ar fi perspectivele, dată fiind situația din Abisinia. Incheie astfel:

„Convorbirile dintre statele majoare care sunt în curs, au loc numai între Franța, Anglia și Belgia, fără nicio vorbă de cooperarea Italiei. Deși aceasta este o abținere, iar nu o excludere, moralul nu e mai puțin deosebit. Este într'adevăr evident că influența Italiei în Europa trebuie să scadă odată cu creșterea preocupărilor sale în alte țări. Cât privește această țară, atitudinea ei rămâne aceeași dela început. D. Eden se va duce la Geneva pentru a urmări o politică mărturisită în repetate rânduri în Parlament și care are sprijinul călduros al întregii opinii britanice“.

DAILY HERALD din 15 Aprilie e de părere că Italia a făcut Ligii Națiunilor un nou afront, prin faptul că deși fusese invitată să ia parte la discuția unui armistițiu, baronul Aloisi a declarat că nu are niciun fel de instrucțiuni în această privință și că a venit numai pentru a discuta despre chestia locarniană.

NEWS CHRONICLE din 15 Aprilie insistă asupra aplicării sancțiunilor, scriind următoarele în articolul de fond:

„Dar dacă guvernul englez, cunoscând că situația economică a Italiei nu mai poate rezista presiunii sancțiunilor, nu insistă la aplicarea lor, atunci desigur că Anglia va fi răspunzătoare pentru pierderea a ceea ce se mai poate numi ultima ocazie de a arăta puterea sistemului colectiv“.

Ziarul insistă ca d. Eden să profite de această ocaziune care se oferă, fiind în joc atât prestigiul său cât și al guvernului.

NEWS CHRONICLE din 16 Aprilie declară că s'a făcut „o greșală criminală“ când Societatea Națiunilor n'a aplicat sancțiunile petrolifere. Apoi adaugă:

„Dacă se va merge mai departe cu amânări și târăgări, se va pierde și ultima ocazie. Societatea Națiunilor va fi dat iremediabil faliment. Chestiunea Abisiniei, în loc de a fi fost un avertisment pentru dictatori, va fi creat sistemul unei prime dată agresorului“.

DAILY HERALD din aceeași dată analizează cifrele comerțului exterior și ajunge la concluzia:

„Sancțiunile funcționează destul de bine pentru a demonstra că dacă ar fi fost aplicate în întregime, ar fi avut efecte hotăritoare. Dacă s'ar adopta acum și sancțiunile petrolifere, ele ar împiedeca reluarea campaniei italiene, după anotimpul ploilor“.

DAILY TELEGRAPH din 16 Aprilie subliniază că „hotărâte în unanimitate, sancțiunile trebuiesc în unanimitate menținute până la încetarea ostilităților“.

MANCHESTER GUARDIAN din 16 Aprilie e de părere că principiile care stau la baza pactului Societății Națiunilor trebuiesc neapărat menținute, aceasta fiind singura rațiune a participării Mării Britanii la Ligă.

„Anglia împreună cu Franța trebuiesc — scrie ziarul — să găsească mijloacele prin care sancțiunile existente contra Italiei ar putea fi înăsprite. E necesar de asemenea ca Abisinia să știe dacă mai poate sau nu să conteze pe vreun sprijin din partea Ligii“.

DAILY MAIL din 16 Aprilie publică un articol de fond sub titlul „Faceți pace cu Italia“, în care arată că victoria italienilor este hotăritoare și că singurul lucru echitabil pentru Anglia e să nu se mai amestece în afacerea abisiniană. Pentru aceasta însă, e de părere că ar trebui să facă o primenire la Ministerul de Externe, o înar-

mare rapidă a Angliei, mai ales în ce privește aviația, fiind singurele mijloace prin care se poate asigura atât siguranța, cât și existența Angliei.

„Trebuie să fim în stare a ne apăra singuri, sau să pierim“, încheie ziarul.

Ziarele din 17 Aprilie se remarcă printr'o deosebită rezervă față de desfășurarea evenimentelor dela Geneva. Părerea generală este că în urma respingerii condițiilor italiene de către Abisinia, eforturile Comitetului de 13 spre o conciliere pot fi considerate ca nereușite.

DAILY TELEGRAPH publică o corespondență din Viena, arătând că propunerile italiene dovedesc că Italia vrea să impună Abisimiei condițiile ei, fără participarea sau mediațiunea Societății Națiunilor. „Dacă nu intervine ceva neprevăzut, comitetul de conciliațiune nu va mai avea azi decât să constate nereușita eforturilor sale de mediațiune. Va trebui atunci să fie convocat comitetul sancțiunilor. Totuși este nesigur dacă se va recurge la noi sancțiuni. Față de înaintarea rapidă a trupelor italiene, valoarea sancțiunilor în vigoare este îndoielnică“, adaugă ziarul.

MORNING POST constată: „In cercurile oficiale se observă o rezervă deosebită asupra ultimelor desfășurări la Geneva. Italienii sunt convinși că vor putea intra în Addis Abbeba înainte de încheierea unui armistițiu“.

NEWS CHRONICLE anunță din Geneva: „Condițiunile italiene sunt considerate ca inacceptabile de majoritatea Consiliului. Unii membri ai Consiliului preconizează noi sancțiuni. Un alt grup, în frunte cu Franța, declară că înainte de alegerile franceze nu se va putea face nimic“.

DAILY HERALD află din Geneva că cercurile de acolo consideră tot mai mult că simpla interdicție a exportului de petrol nu ar mai putea schimba situația. „De aceea, comitetul sancțiunilor va lua probabil în considerare săptămâna viitoare posibilitatea de a lua toate măsurile economice prevăzute în pactul Societății Națiunilor“, conchide ziarul.

DAILY EXPRESS scrie:

„Mussolini, amețit de victorie, refuză să oprească războiul la cererea Ligii Națiunilor, iar Comitetul de 13 se va întruni mâine spre a hotărî dacă sarcina lui de conciliere poate fi considerată că s'a terminat. Și cum probabil că așa va hotărî, atunci nu rămâne decât constrângerea, care-i treaba Comitetului de 18 și care-i gata de acțiune“.

NEWS CHRONICLE din 18 Aprilie scrie: „Dacă d. Mussolini reușește în întreprinderea sa, aceasta va constitui cea mai erudă și mai umilitoare înfrângere pe care a cunoscut-o Anglia, de mai multe generații înapoi“.

MORNING POST, este de asemenea nemulțumit cu politica de „iluzii“ a guvernului, și adaugă:

„Există o prăpastie între rezultatele obținute și iluziile în care a fost întreținut poporul. Trebuie să constatăm că oamenii de Stat britanicei au legat creditul lor de o politică, al cărei faliment, este evident și care va continua să ducă din eșec în eșec, dacă va fi menținută“.

DAILY TELEGRAPH din 18 Aprilie califică actuala situație diplomatică ca „o dramă lamentabilă“. Speră, însă, că, dacă Societatea Națiunilor nu a reușit să oprească războiul, ea va putea cel puțin să influențeze condițiunile de pace.

TIMES scrie: „Esențialul este că Societatea Națiunilor să refuze a se lăsa divizată prin iluziile și primejdiile unei politici de pace cu orice preț. Reprezentanții Franței și Angliei, merită deopotrivă felicitări, pentru că s'au conformat acestei condiții. Deși concilierea a eșuat, iar eșecul trebuie să fie acum înregistrat, singura speranță de a se ajunge la o pace geneveză, iar nu la o pace italiană, este de a urma până la capăt politica adoptată. Este vorba de o experiență de o însemnătate vitală“.

In urma succeselor de netăgăduit ale trupelor italiene în Abisinia, ziarele de duminică 19 Aprilie, consideră că politica de sancțiuni de până acum a dat greș; totuși, nu toate ziarele ajung exact cu aceleași concluzii, de exemplu, organul de stânga REYNOLDS, afirmă că o aplicare serioasă și efectivă a sancțiunilor ar mai putea foarte bine să fie eficace, In consecință, scrie:

D. Mussolini urmărește masacrul în masă al unui popor fără apărare, provoacă instabilitatea în Europa și duce națiunile spre pragul războiului. Aceasta se datorește faptului că Societatea Națiunilor, condusă de oameni de Stat conservatori britanici, nu a fost până acum puternică împotriva agresorului și sinceră în căutarea securității colective. Măine Geneva va avea un ultim prilej. Societatea Națiunilor, va putea, pe baza inițiativei britanice, să decidă a obliga pe Mussolini să accepte un compromis. Ea va putea pune la încercare puterea sancțiunilor colective de a opri agresiunea, încercare care ar dovedi, după părerea noastră, că securitatea colectivă poate fi aplicată“.

Pentru SUNDAY TIMES, singul lucru care a mai rămas de făcut, este remanierea sistemului securității colective. „Chestiunea practică de acum, este de a se ști ce putem face, pentru a aranja lucrurile. Se sugerează că mărginindu-ne a continua politica noastră pe linia ei actuală, sporind, poate, severitatea sancțiunilor, am mai putea ajunge la o pace geneveză, iar nu la o pace italiană. Ne facem iluzii. Situația este cu mult mai puțin favorabilă pentru Societatea Națiunilor decât a fost în trecut. Nu este mai cinstit să recunoaștem că este cu neputință să se obțină dreptate pe baza pactului, așa, cum este redactat și aplicat? Pactul trebuie îmbunătățit“, declară ziarul.

OBSERVER, scrie: „Sancțiunile au murit. Ele au dublat forța și coeziunea poporului italian. Orice ar putea face Societatea Națiunilor. Ducele a câștigat războiul și nu va încheia pacea prin intermediul ei“.

DAILY TELEGRAPH din 20 Aprilie anunță că guvernul britanic a luat măsuri pentru a asigura apărarea Maltei împotriva oricăror atacuri.

„Contrar știrilor din sursă italiană, scrie ziarul, cercurile britanice și, în special, cercurile maritime britanice, declară că Malta este absolut indispensabilă ca bază navală britanică, pentru protejarea căilor sale maritime prin Mediterană.

„Cercurile competente britanice sunt convinse că Malta nu ar putea să fie forțată numai prin atacuri aeriene, fiindcă încă din toamna trecută ea a fost puternic fortificată împotriva acestui fel de atacuri“.

TIMES din 20 Aprilie publică o lungă scrisoare, adresată ziarului de d. Winston Churchill, în care apără cu hotărîre atitudinea adoptată de Franța în conflictul italo-abisinian.

D-sa reaminteste că, înainte de toate, situația Franței trebuie examinată în lumina primejdiei germane. „Dacă am ocupa locul poporului francez, sunt sigur că am lua mult mai în serios problemele de politică externă“.

Trecând apoi în revistă eforturile care au dus la Stresa, d. Churchill amintește cum, înainte de agresiunea italiană, Anglia, care până atunci se menținea la o distanță prudentă de chestiunile continentale, a declarat brusc că este gata să-și asume cele mai grave riscuri, spre a opri guvernul din Roma. Anglia a cerut atunci Franței, să o urmeze. Sir Winston scrie între altele:

„Pentru Franța, aceasta cuprindea primejdia de a trebui să reocupe frontiera spre Alpi, de a lăsa pe d. Hitler liber în Austria sau în alte părți, iar mai târziu, să introducă serviciul militar de trei ani. Franța a hotărât, totuși, să urmeze Anglia și să compromită astfel înțelegerea cu Italia. Franța a mers până la pragul unei rup-turi cu Italia. Aceasta a dat d-lui Hitler prilejul pe care-l aștepta.

„Astfel guvernul Baldwin, pentru motive foarte înalte, a dus Franța, fără a ajuta prin aceasta câtuși de puțin Abisinia, spre dificultățile cele mai grave. Drept compensație, Franța are dreptul la angajamente precise din partea puterii noastre armate“.

TIMES, cu aceeași dată, scrie că dacă vl. Eden nu a adus dela Geneva pacea și repunerea la loc de cinste a pactului, el a menținut cel puțin situația și nu a compromis misiunea pe care i-au încredințat-o guvernul și țara.

DAILY HERALD refuză a trage concluzia că ne-am afla în fața unui eșec al politicii de sancțiuni. „Nu Societatea Națiunilor a dat faliment, ci națiunile nu și-au făcut datoria față de pact. Societatea Națiunilor nu poate da faliment, pentru că principiile ei sunt drepte. O lume care s'ar depărta de Societatea Națiunilor ar fi silită în eurând să revină la ea, pentru că nu ar găsi în altă parte temelile unei păci permanente“.

NEWS CHRONICLE scrie: „Greua povară a reînarmării nu va fi suportată cu răbdare de poporul englez. decât cu condiția ca reînarmarea să urmărească țelurile care se sprijină pe pact“.

DAILY TELEGRAPH scrie: „Experiența a dovedit că nu există mecanism eficace capabil să oprească un agresor hotărât și că sancțiunile își pierd din putere, dacă nu sunt susținute printr'o sancțiune supremă: blo-cusul sau forța“.

Singur ziarul MORNING POST atacă fățiș politica guvernului și indeosebi atitudinea d-lui Baldwin. „Acuzația pe care nu o poate înlătura este că, știind că această politică este imposibilă, a încercat să o practice și a întreținut astfel țara în iluzii. Cum am putea admite mărturisirea d-lui Baldwin că risipirea norilor de teamă, care apasă asupra Europei, nu mai depinde de Societatea Națiunilor, ci de bunăvoința d-lui Hitler“.

Presa germană.

Presu germană din ultima săptămână s'a ocupat stăruitor cu conflictul italo-abisinian din cauza înaintării armatelor italiene.

Ziarele germane, fără deosebire, nu-și ascund simpatia pentru italieni și, pe cât se poate, și o adversitate față de politica engleză, socotită „prea interesată și lipsită de înțelegere și a nevoilor altor națiuni“.

Așa, bunăoară, DEUTSCHE ALLGEMEINE ZEITUNG din 15 Aprilie, în editorialul intitulat ironic „Apă de Nil în vinul dela Geneva“, după ce face un scurt bilanț al desfășurării luptelor militare italo-abisiniene, în care subliniază că tehnica modernă de război a dat fără îndoială o superioritate vădită și morală și mate-

rială armatelor italiene cuceritoare de azi asupra abisini- enilor înarmați primitiv și neîndestulător, ajunge la următoarele concluzii și comentarii politice:

„Prezența armatelor italiene la lacul Tana a turburat nu numai Nilul egiptean-englez, ci și socotelile guvernului britanic și interesele opiniei publice anglo-saxone, provocând îngrijorări și manifestări politice de natură să strice și liniștea europeană, dar mai ales liniștea colonială engleză.

„Dacă, până acum, lumea întreagă era obișnuită să vadă în Anglia o țară și o națiune, care, după învățăturile istoriei, a știut totdeauna să câștige, în final, toate bătăile și luptele militare sau diplomatice, să-și apere prestigiul prin toate mijloacele, acum când dârzenia britanică a suferit înfrângerea din Abisinia prin triumful voinței și îndărătniciei italiene, evocatoare de și mai vechiu prestigiu roman, se pare că am ajuns la o răspântie a istoriei, unde adevărurile istorice cu care era deprinsă lumea până acum, nu mai corespund acțiunilor și faptelor istorice de azi.

„Italia a crezut și a stăruit în dreptatea cauzei sale și cu îndărătnicie a continuat lupta începută, cu toate riscurile și împotriva atâtor vitregii și sancțiuni“.

„Anglia a adus în luptă semnăturile și participarea a cincizeci de națiuni la sancțiunile împotriva Italiei, Marea Britanie fiind singura putere din Liga Națiunilor, care a luat, pe deasupra sancțiunilor economice contra Italiei, și măsuri militare în Mediterană.

„Și totuși din desfășurarea evenimentelor, Italia a ieșit triumfătoare până acum, Anglia rămânând, cu toate sancțiunile aplicate și semiaplicate, în situația rolului celui care „a căzut plată“.

„Acum, Anglia se găsește în fața nevoiei de a lua o hotărâre supremă pentru salvarea prestigiului ei boțit și nu e fără însemnătate înțelesul recente fraze a primului ministru britanic, Baldwin, care susține că „singurele sancțiuni eficace sunt cele militare“.

„Aceste cuvinte rostite de leul britanic, tulburat în tihna lui, trebuie să îngrijoreze pe toți cei ce se gândesc la pacea europeană.

„Arta compromisurilor politice și diplomatice își poate arăta acum toată virtuozitatea, fiindcă în chestia Irlandei, bunăoară, acțiunea ei prea târzie a știrbit prestigiul britanic, care trebuie să o plătească scump — și în alte ocazii, ea, bunăoară, în chestia reformelor din Indii și Egipt, unde s'a c'am pripit și a dat prilej la discuții și treziri de conștiințe populare, care îngrijorează și-acum imperiul britanic.

„Noi n'avem niciun motiv să facem imputări guvernului britanic și conflictul actual în discuție nu ne privește, fiindcă n'am participat în niciun fel la înăsprirea lui. Dar un lucru tot rămâne bine stabilit, că politica engleză e străbătută actualmente de o mare nehotărâre.

„Trebuie să recunoaștem că s'a turnat apă de Nil în vinul de Geneva“, încheie ziarul.

GERMANIA din 15 Aprilie, în editorialul său, intitulat „Tonul aspru al presei italiene contra Angliei, citând câteva pasaje din comentariile presei italiene, privitoare la atitudinea și procedeele Angliei față de Italia, adaugă următoarele, în final:

„Angliei nu-i rămâne decât să aleagă între luarea de măsuri militare contra Italiei, ceea ce înseamnă războiul, sau să lase Abisinia în voia soartei, ceea ce înseamnă prăbușirea Ligii Națiunilor, cu toate rosturile ei dovedite inutile.

„Noi credem că prăbușirea Ligii Națiunilor ar fi, dintre cele două soluții, singura bună pentru Anglia.

KÖLNISCHE ZEITUNG din 15 Aprilie scrie:

„Invecinarea grănicerilor britanici și italieni în jurul lacului Tana a produs o tensiune între guvernul britanic și cel italian, primul socotindu-se primejduit în interesele sale economice și politice, mai ales cu privire la Egipt.

„Roma, însă, contestă orice pretenții de posesiune englezilor asupra regiunilor cucerite de italieni și asupra lacului Tana, iar presa italiană are un ton de adâncă indignare și înverșunare contra guvernului englez“.

FRANKFURTER ZEITUNG din 15 Aprilie subliniază în editorial că presa italiană pretinde opiniei publice engleze să deosebească prestigiul englez de politica d-lui Eden și „să înțeleagă odată că Italia are interese supreme de existență în Abisinia, care nu pot fi desconsiderate prin nicio diplomatie și abilitate în jurul oricărei mese verzi, fie ea și dela Londra sau Geneva.

„Tricolorul italian e înfipt pe marginea lacului Tana, care n'a fost niciodată posesiune britanică și acest simbol trebuie înțeles și de guvernul britanic, dacă nu voește să primejduiască pacea europeană, încheie ziarul“.

BERLINER BÖRSEN ZEITUNG din 15 Aprilie scrie că Anglia se găsește acum la mare împas, după victoriile strălucite ale armatelor italiene în Abisinia și un mare pesimism străbate opinia publică și guvernul britanic, „dar cu abilitate și mai ales cu prudență și chibzuintă va putea să scape dacă va ști să cruțe interesele supreme ale păcii europene, fie chiar, la nevoie, cu jertfe de interese engleze.

„La Geneva adaugă ziarul, ambasadorul Italiei va avea puteri limitate numai la ascultarea conversațiilor, dreptul hotărâre păstrându-l Mussolini, exclusiv“.

GERMANIA din 16 Aprilie scrie:

„Anglia văzându-și situația și prestigiul primejduite de politica sa de ezitări, a hotărât să adopte o atitudine mai fermă și să se păstreze punctul ei de vedere de intransigență în conflictul italo-abisinian, față de Italia.

„Față de această atitudine Parisul a prevenit Londra să nu încerce soluții pripite“.

KÖLNISCHE ZEITUNG din 16 Aprilie scrie:

„Franța vrea să mijlocească o înțelegere între Anglia și Italia pe chestia conflictului italo-abisinian ca să se evite noi complicații desagrabile“.

Ziarul subliniază apoi în altă parte atacurile presei italiene contra Angliei, care culminează în fraza:

„Anglia e dușmanul păcii prin nesațiul ei după bogății și colonii“.

BERLINER TAGEBLATT din 16 Aprilie scrie:

„Cei 13 dela Geneva trebuie să studieze atlasul dacă vor să ajungă la o hotărâre cuminte.

„Tactica lui Mussolini e zăbovirea hotărârilor geneveze, ca să obție victoria finală, prin ocuparea Addis-Abebei și a întregii Abisinii, înainte de începerea marilor ploii“.

BERLINER BÖRSEN ZEITUNG din 16 Aprilie scrie:

„Mussolini are dreptate, când după eforturile și jertfele uriașe și de oameni și de material, dar mai ales după dovezile de voință romană, cere să ocupe toată Abisinia și să o păstreze ca o colonie italiană permanentă pentru nevoile de existență a surplusului de populație“.

In altă ediție ziarul scrie:

„Italia e neînduplecată în hotărârile ei, orice ar hotărâ

ei 13 dela Geneva, pe când Eden voește să impue executarea sancțiunilor, ceea ce acum e și prea târziu și primejdios“.

VÖLKISCHER BEOBACHTER din 16 Aprilie scrie:

„Franța n'are niciun interes în conflictul italo-abisinian și fiindcă în fond ea sprijină Italia, nu voește să se amestece decât ca mediatore pentru o eventuală înțelegere și conciliere.

„La Geneva domnește completă zăpăceală, nimeni nu voește să se angajeze cu hotărâre de partea niciunui dintre interesați: Anglia și Italia“.

GERMANIA din 17 Aprilie anunță: „Italia nu cedează nimic, nici în Abisinia, nici la Geneva, ei își susține cu convingere și dărzenie interesele și pe frontul abisinian și la masa verde a Ligii“.

BERLINER BÖRSENZEITUNG din 17 Aprilie scrie: „Parisul stăruieste pentru pace în Abisinia, ca să cruțe nemulțumirile și neliniștea în Europa, iar Italia stă demnă și intrasigentă pe pozițiile militare și politice cucerite în fața Angliei care încearcă tardiv o redresare și o politică de dominație, ce nu se mai potrivește cu situația cealului de față“.

BERLINER TAGEBLATT din 17 Aprilie vorbește de „o nouă criză de autoritate la Geneva și de șovăiri, care nu pot soluționa marile probleme ale păcii, nici în Abisinia și nici în Europa“.

„De aceea, încheie ziarul, Geneva încearcă să salveze ce mai e de salvat“.

In a doua ediție, același ziar scrie: „Anglia e vinovată de războiul contra Negusului, pe care l-a încurajat să se împotrivescă Italiei, făgăduindu-i sprijin de armament și conducere militară, însă Italia nu poate ceda ceea ce cu atâtea jertfe a cucerit“.

VÖLKISCHER BEOBACHTER din 17 Aprilie scrie:

„Mussolini stă puternic pe dreptul său și cu toată împotrivirea Angliei, situația politică și militară îi dă putere să vorbească răspicat și să prelindă Abisinia pentru Italia și o va avea, simpatia opiniei publice generale e cu el și împotriva Angliei“.

VÖLKISCHER BEOBACHTER și **BERLINER TAGEBLATT**, din 18 Aprilie scriu între altele:

„Mussolini a răspuns negocierilor și tergiversărilor dela Geneva cu un nou transport de tunuri destinat armatelor italiene din Abisinia, ceea ce înseamnă cât de convins și de hotărât e de victoria finală și nevoile inextricabile ale națiunii sale.

„Se desprinde clar, din toată acțiunea italiană, condusă de Mussolini și de mareșalul Badoglio, că Italia nu se mai teme de nimeni, nici de Anglia, și acest curaj a dus la victoria politică și militară“.

FRANKFURTER ZEITUNG din 18 Aprilie publică o corespondență din Paris, intitulată „Bluff“, cu subtitlul „Conflictul anglo-francez“.

Ziarul scrie: „Se vede că în această rivalitate anglo-franceză, care se desfășoară după voalul conflictului abisinian, e o mare parte de bluff, cu atât mai mult cu cât războiul a luat o întorsătură care nu mai poate fi influențată nici de sancțiuni.

„Înțelegem că silința franceză de a lăsa să înceapă negocieri de pace între ambele puteri beligerante n'ar fi prea mari, Franța se teme de fapt ca Geneva, dacă se amesteacă prea mult, să nu ajungă în situația de a aproba cuceriri teritoriale, care au urmat pe baza unei „acțiuni de agresiune flagrantă“. Ne amintim că d. Titulescu a

avertizat formal în consiliul dela Geneva să nu se aducă Liga în această situație, care ar însemna poate cea mai periculoasă ruptură a fundamentelor sale“.

BERLINER TAGEBLATT din 19 Aprilie, publică un articol semnat de d. Paul Scheffer, intitulat „Bluff și seriozitate“, din care spicuiim următoarele:

„D. Mussolini are amândouă mâinile libere până în perioada ploii. Nici negocieri de pace, nici înăsprire a sancțiunilor!

„Strict realmente e de constatat că acțiunea engleză atât ca întreprindere a Ligii Națiunilor cât și ca presiune engleză contrarie edificării unui imperiu alb în ciadela Africei s'a terminat eu o greșeală.

„Bluff? Precum există fracturi simple și complicate la oase, așa și la bluffuri. Se poate prea bine ca cineva să fie atât de sigur de efectul unei amenințări, încât să neglijeze de a-și închipui clar dacă vrea sau poate să pue în practică amenințarea. Se pare că Ducele n'a făcut această greșeală și nici n'o face. Dar de partea cealaltă pare că lucrul s'a întâmplat.

„Prin urmare, politica europeană pe continent suferă mai mult decât oricând de 16 ani schimbări. Anglia e aceia, care trebuie deocamdată să se silească a menține legături cu Franța și Italia — unite — acest lucru e o noutate. E mai important de fapt ce se întâmplă între Franța și Italia decât ce se manifestă între Anglia și Franța“.

Presa polonă.

KURJER WARSZAWSKI din 18 Aprilie, relevând, într'o corespondență specială din Geneva, intitulată

„Eșecul acțiunii de împăcare dela Geneva“, nereușita încercărilor de a crea o înțelegere, scrie, între altele:

„Războiul italo-abisinian, precum și conflictul italo-englez, preiau posibilități dramatice. Abia acum se deschid perspectivele cele mai amenințătoare pentru Europa“.

Presa iugoslavă.

In numărul din 16 Aprilie, NOVOSTI din Zagreb se ocupă, într'un lung articol, de succesul armatei italiene pe frontul abisinian, relevând că schimbarea tacticei italiene pe frontul eritreean este foarte importantă.

„Pericolul acestei noi etape se apropie și desigur că el va fi fatal pentru pozițiile celuilalt beligerant“ scrie, în concluzie, ziarul.

In editorialul numărului său din 17 Aprilie, ziarul OBZOR, examinând situația generală, în legătură cu eforturile Societății Națiunilor de a găsi soluțiile necesare pentru aplanarea conflictului abisinian, scrie:

„Situația la Geneva este cât se poate de grea, pentrucă Franța cere mai multă severitate față de Germania și mai multă bunăvoință pentru Italia, în care, eventual va putea găsi un puternic aliat, pe când Anglia, din contră, cere mai multă severitate împotriva Italiei și bunăvoință față de Germania“.

VREME cu data de 19 Aprilie, subliniind unele pasaje din discursul recent al d-lui Baldwin, președintele Consiliului de Miniștri britanic, observă, în legătură cu desbaterile dela Societatea Națiunilor, în conflictul italo-abisinian:

„Hotărîrea Genevei a adus o grea lovitură prestigiului britanic“.

DUPĂ DENUNȚAREA TRATATULUI DELA LOCARNO

Presa germană.

Presa germană a continuat să se ocupe de convorbirile diplomatico-politice, care se duc între guvernele marilor puteri și în toată presa lumii, în jurul concepțiilor contradictorii franco-germane de-a așeza și asigura pacea europeană.

Ziarele germane vădesc același spirit de intrasigență și combat cu înverșunare toate părerile contrarii punctului de vedere german, exprimat de cancelarul Hitler.

GERMANIA din 15 Aprilie publică, la loc de frunte, un articol scris de Karl Anton Prinț Rohan, intitulat „Contururile Europei viitoare“, în care, între altele, se spune:

„Înțelepții scrisului și fariseii dreptului ginților, precum și viitorii diplomați au ajuns la 7 Martie într'o eumplită enervare. Cei mai mulți oameni de Stat conducători ai destinelor țărilor lor au luat cunoștință, însă, cu stăpânire de sine și calm, de sfârșitul dramatic al hotărîrilor tratatelor de pace dela 1919, destinate perioadei postbelice. Ei stau în permanent contact cu popoarele lor, care, după atâta vreme dela războiu, nu mai vor să facă deosebire între învingători și învinși, ei înțeleg să-i determine să înceapă negociațiunile sincere pentru așezarea păcii și a bunei înțelegeri între națiuni, pe baza nevoilor reale de existență și în slujba propășirii civilizației europene, pentru care nici o jertfă nu e prea mare.

„Trebuie să înțeleagă până și cei mai îndărătnici, că e nevoie să se curețe locul de ruinele pe care s'a dărinat lumea vechilor concepții de beneficiari și asupriți sclavi. Și săptămânile viitoare vor mai fi împlinite de luptele de retragere ale învinsului spirit dela Versailles.

„Numai după ce Statele învingătoare se vor fi deprins cu gândul că ideea egalei îndreptățiri a oricărei națiuni în concertul european a biruit, atunci abia se va purcede eu adevărat să se înceapă cu puteri noi construirea unei Europe, bazată pe dreptate și se va crea o nouă orânduire, care să asigure acestui colț al pământului dealungul anilor pace, avânt, prosperitate și desvoltare culturală.

„Ordinea internațională, securitatea pazei și dreptul popoarelor sunt posibile în acest veac al 20-lea numai dinamice sau de loc. Paragrafele sunt numai atâta timp eficace și adevărate, câtă vreme viața reală le spriginește“.

KÖLNISCHE ZEITUNG din 15 Aprilie scrie că „sărbătorile Paștilor au adus o ușoară destindere între Paris și Londra pe chestia discuțiilor locarniene, spiritul creștin și simbolul creștinătății au mai netezit aspritățile și enervările politice din săptămâna patimelor“.

Ziarele germane din 16, 17, 18 și 19 Aprilie n'au mai insistat asupra discuțiilor în jurul chestiunii locarniene, ci s'au ocupat intens de conflictul italo-abisinian și discuțiile dela Geneva în jurul Abisinieii.

Presa franceză.

Deși preocupată de discuțiile dela Societatea Națiunilor în jurul conflictului italo-abisinian, ziarele franceze au ținut permanent la ordinea zilei chestiunea remilitarizării zonei rhenane, pe care o tratează de altfel într-o strânsă legătură cu negocierile dela Geneva:

Comentând conversațiile dintre Statele Majore, L'OEU-VRE din 16 Aprilie scrie:

„Negocierile se orientează spre stabilirea unor modalități pentru asigurarea asistenței franco-britanice pentru Belgia.

„În Anglia asistența pentru Belgia este considerată ca un lucru sacru. Pentru ea ajutorul dat Belgiei să fie însă eficace, trebuie ca între armata engleză și cea franceză să existe o înțelegere tactică absolută.

„Într-o asemenea atmosferă de încredere și pentru atingerea acestor țeluri se desfășoară conversațiile dela Londra“.

LE QUOTIDIEN, cu aceeași dată, făcând bilanțul desbaterilor care au avut loc dela 7 Martie încoace, după reocuparea militară a zonei rhenane, spune:

„După 5 săptămâni de discuțiuni am rămas la același punct ca în prima zi. Germania își instalează trupele la granița noastră. Noi rămânem prizonieri ai periculoasei alianțe cu Moscova.

„Din partea Angliei n'avam nimic de așteptat. Încercăm din fericire o restabilire a bunurilor raporturi cu Roma, care pare gata să accepte revenirea noastră.

„Dar a rămâne la același punct ca la 7 Martie, nu e o soluție, pentrucă nu înseamnă pace“.

JOURNAL DES DÉBATS din 17 Aprilie scrie sub semnătura d-lui Bernus în legătură cu convorbirile care au loc între reprezentanții Statelor majore britanice, franceze și belgiene:

„Nu trebuie să exagerăm valoarea acestor convorbiri, care după voința Angliei nu pot avea decât un caracter strict limitat.

„Din această cauză și ținând seama de absența Italiei, convorbirile în curs nu vor examina decât ipoteza unei agresiuni îndreptată contra uneia din țările occidentale. Prin urmare nu va fi vorba de eventualități relative centrului Europei.

„Aceasta reduce considerabil valoarea dispozițiilor care vor fi examinate de oarece tocmai aceste din urmă eventualități sunt cele mai amenințătoare.

LE FIGARO din 17 Aprilie, cu titlul „Realități diplomatice“ și sub semnătura d-lui Vladimir d'Ormesson, scrie între altele, despre necesitatea negocierilor cu Germania:

„Este exact că nimeni și Franța mai ales nu poate ignora Germania; că Europa nu se poate concepe fără concursul ei și că stabilizarea unei Europe pașnice trebuie să fie obiectivul final al străduințelor noastre.

„Dar diplomația franceză nu se poate hotărî să înceapă cu diplomația germană o conversație susceptibilă de a reglementa statutul raporturilor franco-germane în condițiile în care lovitură de forță dela 7 Martie a pus aceste raporturi.

„Asemenea negocieri nu vor putea fi înjghebate decât după ce Franța se va fi pus de acord cu Londra, Roma, Varșovia, Mica Înțelegere și Moscova asupra punctelor

fundamentale și regionale care comandă ordinea și pacea pe Continent“.

Presa engleză.

Chestiunea locarniană pare a fi căzut pe planul al doilea față de activitatea desfășurată de comitetul de 13 în ce privește aplanarea conflictului italo-abisinian.

TIMES din 16 Aprilie anunță începerea convorbirilor dintre statele majore, arătând că o prîvă și scurtă întrunire generală a avut loc în saloanele amiralității și că apoi reprezentanții celor trei State s'au întrunit separat: delegații marinei la amiralitate, ai armatei la Ministerul de Războiu și ai aviației la Ministerul Aerului.

MANCHESTER GUARDIAN din 16 Aprilie redă lista reprezentanților fiecărei țări, spunând că obiectul convorbirilor ținute, conform paragrafului 3 din acordul dela Londra al puterilor locarniene este de a face aranjamente provizorii pentru cooperarea militară dintre cele trei țări în caz când Germania ar invade Franța sau Belgia, ca urmare a călcării tratatului dela Locarno. Apoi adaugă:

„Participarea Marelui Britanii la aceste convorbiri, prezintă contribuția ei în restaurarea securității sdruncinată de ocuparea Rhenaniei de către Germania

„Convorbirile de după amiază au ținut o oră la Amiralitate și câte două ore la Ministerul de Războiu și al Aviației. Convorbirile sunt absolut secrete“.

MANCHESTER GUARDIAN din 18 Aprilie anunță că de mai multe zile au fost observate, în vecinătatea frontierei elvețiene, importante mișcări de trupe germane, în fosta zonă demilitarizată a Rhenaniei.

Ziarul afirmă că s'ar fi produs, cu acest prilej, un serios incident. Vagoane încărcate, în aparență cu măruri obișnute, dar care transportau în realitate arme și muniții, ar fi fost expediate de autoritățile germane, în zona rhenană, pe calea ferată Constanț-Singen-Schaffhaus-Loerach, utilizând deci teritoriul elvețian.

Acest fapt constituie, adaugă MANCHESTER GUARDIAN, un act de violare a frontierei elvețiene.

„În Elveția faptul ar fi interpretat în modul următor: toate liniile ferate care duc în zona rhenană, pe teritoriul german ar fi atât de încărcate de transporturile de material de războiu, încât autoritățile germane ar fi fost nevoite ca pentru o parte din aceste transporturi să folosească linia care trece pe teritoriul Elveției“.

Presa sovietică.

JOURNAL DE MOSCOU din 14 Aprilie precizează poziția guvernului sovietic în haosul diplomatic actual.

Teza sa este, în substanță, următoarea: Apărătorii păcii se găsesc în fața a două fronturi, unul în Africa, cellălalt în Europa. Din punct de vedere sovietic, ei au destule forțe și mijloace potențiale pentru a stăpâni situația pe ambele fronturi. Dar, pentru diferite motive, ei nu pot acționa cu aceeași eficacitate, în cele două părți, și, deci, chestiunea se pune de a ști ce front prezintă mai mare pericol. Pe scurt, conflictul italo-etioopian sau remilitarizarea Rhenaniei constituie amenințarea cea mai periculoasă pentru pace?

La chestiunea astfel pusă, JOURNAL DE MOSCOU răspunde:

„Declarăm, în mod neted, că în ceea ce ne privește, că prepararea unui incendiu în întreaga Europă de către un somnambul, care, în deplină conștiință merge către un

țel, prezintă un pericol incomparabil mai mare decât conflictul italo-etioopian. Pentru a nu vedea acest lucru, trebuie ca cineva să-și astupe ochii, în mod voit, sau să sufere de o miopie excepțională“.

Ziarul arată apoi că remilitarizarea zonei rhenane are drept consecință de a repune chestia statului teritorial al Europei, care, prin urmările pe care le-a provocat deja, zdruncină raporturile dintre puteri. JOURNAL DE MOSCOU crede că în acest lucru constă adevăratul pericol pentru pacea europeană și că, din punct de vedere comparativ, războiul italo-etioopian e mai puțin important, cu atât mai mult cu cât Italia este, după toate probabilitățile, aproape de victorie.

In concluzie, JOURNAL DE MOSCOU prezintă astfel situația:

„Dacă într'un loc, într'o casă mică, care, de altfel, este aproape complet mistuită, incendiul e în toi, iar dacă în alt loc, sar numai scântei, într'un imens edificiu locuit de numeroase popoare și care conține în subsolul său materii explozive, sfortărea, în mod natural, trebuie, în primul rând, să fie îndreptată către stingerea scânteiilor, iar nu a flacărăilor. Pe de altă parte, ce entuziasm poate avea un om să stingă un mic incendiu îndepărtat, dacă, dinainte știe că nu poate avea decât indiferența altora, față de soarta propriei sale case, care va fi chiar de mâine prada flacărăilor.

INTRODUCEREA SERVICIULUI MILITAR ÎN AUSTRIA

Presa iugoslavă.

VREME din 15 Aprilie publică sub titlul „Chestiunea introducerii serviciului militar obligator nu este scoasă dela ordinea de zi“, un articol în care scrie între altele:

„Sustragerea guvernului austriac dela răspunsul pe care trebuia să-l dea la demersul Statelor Micii Înțelegeri în chestiunea introducerii serviciului militar și prin ea a denunțării tratatului dela Saint-Germain, nu trebuie să fie privită ca finalul acestei chestiuni.

„Dimpotrivă, se poate spune cu siguranță că Statele Micii Înțelegeri au întreprins acțiunea lor în scopul de a găsi o soluție care să poată fi de acord cu respectarea obligațiilor internaționale și cu interesele Jugoslaviei, Cehoslovaciei și României.

„Recenta expunere a primului-ministru Milan Stoia-dinovici, care este în același timp și președintele Micii Înțelegeri, probează destul de clar că cele trei State nu înțeleg să lase această chestiune deschisă, pentru că ele au întreprins energica lor acțiune cu scopul de a găsi o soluționare satisfăcătoare.

Nu trebuie uitat de asemenea și faptul că pactul dela Saint-Germain a fost semnat și de Franța și de Anglia, care au garantat prin semnătura lor respectarea acestor obligațiuni internaționale. Intr'adevăr, pentru asigurarea respectării obligațiilor internaționale, este foarte important ca orice acțiune întreprinsă să fie sprijinită de toate Statele pentru a o putea folosi drept bază pentru o bună funcționare a raporturilor internaționale.

„In curând va avea loc la Belgrad reuniunea reprezentanților Statelor Micii Înțelegeri, în cursul căreia în

primul rând se va ridica chestiunea măsurilor pentru asigurarea tratatelor în legătură cu denunțarea acestor tratate de către Austria.

„Cu această ocazie se va lua în discuție și necesitatea unei colaborări cu Statele occidentale, pentru că este clar că gestul Austriei va putea servi drept exemplu și pentru alte State.

„Numai printr'o deplină colaborare a Franței și Angliei cu Statele Micii Înțelegeri se poate obține o satisfacție din partea Austriei și se poate astfel împiedeca apariția unor surprize similare din partea altor State“.

Presa polonă.

KURJER WARSZAWSKI din 18 Aprilie publică sub titlul „Norma care se împotrivesc scopului său“, un articol în care afirmă că Austria, călcând tratatul dela St. Germain, nu a violat dreptul internațional, decât în mod formal.

Ziarul susține să Mica Înțelegeri nu ar avea dreptate decât din punct de vedere formal, atunci când protestează împotriva introducerii serviciului militar în Austria, deoarece pericolul care a determinat Austria spre acest fapt împlinit, nu provine dela niciunul din Statele Micii Înțelegeri, ci numai din partea Germaniei național-socialiste.

„Unul din scopurile tratatului dela St. Germain, continuă ziarul, este menținerea statu-quo-ului în basinul dunărean, iar Austria, introducând serviciul militar, caută să apere acest statu-quo care este amenințat de intențiunile germane în vederea Anschlussului“.

VIZITA LUI SIR AUSTEN CHAMBERLAIN LA VIENA

Presa engleză.

NEWS CHRONICLE din 17 Aprilie publică un articol special, în care se ocupă de vizita făcută de sir Austen Chamberlain la Viena. Deși prezentată ca o vizită cu caracter privat, călătoria aceasta ar avea, după NEWS CHRONICLE, cea mai mare însemnătate politică, de aceea ziarul subliniază situația foarte influentă a lui sir Austen Chamberlain în politica engleză.

Dela Viena sir Austen Chamberlain pleacă la Praga pentru a se informa asupra părerilor oamenilor de Stat ai Micii Înțelegeri.

DAILY HERALD, cu aceeași dată, publică corespondența trimisului său special la Viena, care află că în cercurile bine informate de acolo sir Austen Chamberlain este considerat ca un ambasador neoficial, venit să convingă Austria să-și modifice politica față de Italia.

Presa elvețiană.

Cu data de 17 Aprilie NEUE ZÜRCHER ZEITUNG scrie într-o corespondență din Viena:

„Cu toate că la început se asigurase din toate părțile că vizita lui sir Austen Chamberlain la Viena are caract-

ter particular, totuși pare acum că fostul ministru de externe britanic a preluat misiunea să se informeze asupra situației în Austria și Cehoslovacia.

„Praga și Viena speră că la convorbirile între Berlin, Paris și Londra, guvernul francez și guvernul britanic vor susține garanții întărite pentru frontierele Austriei și ale Cehoslovaciei spre Germania“.

Presa iugoslavă.

În numărul din 17 Aprilie VREME subliniază importanța vizitei lui Sir Austen Chamberlain la Viena.

Ziarul arată că vizita fostului ministru de afaceri străine al Marelui Britanii a atras atenția întregii Europe.

„Deși, adaugă VREME, vizita are un caracter particular, ea reține interesul general în Europa, fiindcă sir Austen Chamberlain exercită o puternică influență în Anglia“.

OBZOR cu aceeași dată, după ce relevă importanța vizitei lui sir Austen Chamberlain la Viena, afirmă că scopul ei ar fi acela de a înfrânge influența Italiei în Austria.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

PROBLEME EUROPENE

ORIGINILE MICII ÎNTELEGERI

Sub acest titlu revista L'EUROPE NOUVELLE, în numărul din 19 Aprilie, publică sub semnătura Contelui Carlo Sforza, un studiu în care fostul ministru de externe al Italiei arată motivele care au prezidat la înjghebură acestui organism politic care s'a transformat treptat într-o alianță sta'ornică a Statelor așa zise succesoare ale imperiului austro-ungar.

Redăm din acest articol următoarele pasagi esențiale:

„Era natural ca Statele năseute și mărite din desagregarea Austro-Ungariei să-și dea seama că există între ele legături comune. Sub imboldul d-lui Eduard Beneș, această comunitate de interese a dat în curând naștere Micii-Înțelegeri.

„Convenția ceho-iugoslavă a fost primul act diplomatic care a pecetluit unirea celor trei State.

„Convenția nu examina decât ipoteza unei agresiuni ungare, dar viitorul președinte al republicii cehoslovace, știa prea bine că acest acord născut la Belgrad nu era decât un prim pas spre o acțiune diplomatică mai vastă.

„Puțin mai târziu o competiță a Statelor succesoare s'a întrunit la Roma, la palatul Chigi, sub președinția mea și într'un spirit de încredere și de colaborare.

„Am avut de discutat relațiunile economice ale țărilor noastre respective. Vom dovedi Europei, am ținut să declar în discursul meu inaugural, și o vom dovedi-o prin elocința excepțională a faptelor, că în lumea noastră actuală este imposibil de a concepe o bună stare economică reală care să nu fie indisolubil legată de buna stare a vecinilor noștri.

„Mai târziu Mica-Înțelegeră a fost completată prin două tratate care, redactate în același spirit ca cele precedente, au unit România, Cehoslovacia și Iugoslavia. Înainte de a pune la cale în mod definitiv negocierile care au condus la semnătura acestor două tratate, Take Ionescu îmi ceruse părerea și asentimentul meu. I-am răspuns printr'o lungă serisoare personală, din care rețin următorul pasagi: Europa de ieri era artificială; puteți deveni mâine baza solidă a unei Europe bine organizată. Dovediți, mai ales, că sunteți capabili de a vă înțelege, rămânând uniți.

„Nu importă dacă oamenii se schimbă; în locul lui Take Ionescu, România are astăzi în persoana d-lui Titulescu, unul din spiritele cele mai pătrunzătoare ale Europei Contemporane. Cea mai mare primejdie a Europei ante-baltice consistă în faptul că Statele balcanice puteau servi marilor puteri drept instrumente pentru satisfacerea geloziiilor și râvnelor secrete pe care nu îndrăzneau să le susțină în mod deschis.

„Statele care compun Mica-Înțelegere nu scapă încă criticilor, dar cel puțin sunt entități vii. Ele constituie materiale solide și trainice care vor putea sluji la edificarea unei Europe noi, organizată și pacifică“.

CONFERINȚA STATELOR BALTICE

In numărul din 14 Aprilie, LA LIBERTÉ se ocupă de întrunirea Conferinței Statelor baltice, anunțată a se ține în cursul acestei luni.

Examinând poziția politică a acestor State, în ultima vreme, ziarul scrie:

„Sub presiunea Germaniei și a Poloniei, la care s'a adăugat cea a Finlandei, cele trei State: Letonia, Estonia și Lituania, au hotărât, pentru moment, o politică de expectativă.

„Ele vor forma probabil un bloc esențial baltic, economic și politic, doritor de a-și salvagarda libertățile și teritoriul“.

RELAȚIILE DINTRE GRECIA ȘI BULGARIA

Ziarele din 20 Aprilie reproduc declarațiile făcute de d. Metaxas, președintele Consiliului, trimisului special al ziarului ZORA din Sofia, comentându-le pe larg.

KATHEMIRINI comentând aceste declarații scrie:

„Primul ministru grec a interpretat opinia publică a tuturor grecilor, când a declarat ziaristului bulgar că Grecia este gata a lua toate măsurile care să ducă la o apropiere politică, economică și financiară greco-bulgară, în vederea scopului final: pacea.

„Ziaristul bulgar recunoaște spiritul de sinceritate de care a dat dovadă d. Metaxas. În consecință, dacă bulgarii sunt inspirați de același sentiment de sinceritate, ei trebuie să lase deoparte revendicările teritoriale pentru un deșeu la Marea Egee, cerere care nu ar contribui nici decum la pacea în Balcani“.

MESSAGER D'ATHÈNES subliniază:

„Indiferent de concesiile făcute, pe care procesele verbale din Lausanne le dovedesc, Grecia a făcut sforțări, în diferite rânduri, spre a ușura soluționarea problemei deșeuului economic bulgar. Venizelos a propus

un deșeu economic la Salonic. Mai târziu d. Della Barra, președintele comisiei arbitrale mixte greco-bulgare, a fost informat că Grecia este gata a-și îndeplini obligațiile, în spiritul cel mai larg, cu condiția ca statu-quo-ul teritorial stabilit prin tratatul dela Neuilly să fie riguros respectat. La 15 Septembrie 1925, ministrul afacerilor străine al Greciei, d. Rentis, a declarat, la Geneva, că Grecia este gata să aplice, în mod satisfăcător, pentru ambele țări, articolul din tratatul dela Neuilly, care soluționează chestiunea deșeuului economic bulgar la Marea Egee.

„Niciun răspuns nu a fost dat. Astfel am înregistrat trei refuzuri din partea Bulgariei de a soluționa chestiunea pe baza tratatului din Neuilly.

„Prin pactul greco-turc din 1933, Grecia și Turcia, garantându-și mutual frontierele comune, au închis calea interpretărilor privitoare la deșeuul bulgar la Marea Egee, care nu au fost niciodată luate în considerare în tratatul dela Neuilly, după însuși declarațiile lordului Curson la Lausanne“.

RAPORTURILE POLONO-MAGHIARE

GAZETA POLSKA din 18 Aprilie, făcând în articolul său de fond, intitulat: „Întoarcerea vizitei“, istoricul prieteniei polono-ungare, își exprimă convingerea că vizita d-lui Koscialkowski la Budapesta va adânci și mai mult relațiile prietenești dintre ambele țări. Apoi adaugă:

„Considerăm ca indicat să subliniem că principiul: „nimic despre noi fără noi, însă și nimic despre ei fără ei“, expus de Polonia la Londra, se referă nu numai la planurile largi de organizarea păcii și a securității europene, ci, în aceeași măsură, și la problema organizației Statelor dunărene, care ne interesează atât de mult“.

- *Ziarele din 18 Aprilie anunță că din motive de boală primul-ministru polon și-a amânat călătoria la Budapesta.*

PESTER LLOYD cu data de 19 Aprilie ocupându-se de vizita d-lui Koscialkowski, președintele Consiliului de miniștri polon, la Budapesta, accentuează amicitia maghiaro-polonă și își exprimă convingerea că această vizită va aduce un serviciu și politiceii de pace europeană.

CHESTIUNEA BAZINULUI DUNĂRII

DER BUND din 14 Aprilie publică o corespondență din Praga, semnată: „at.“, în care își exprimă nădejdea că după calmarea actualelor tensiuni, marile puteri vor fi probabil nevoite să participe la o reglementare stabilă a problemelor dunărene.